

NÆRINGS- OG
FISKERIDEPARTEMENTET
STATSRÅD Per Sandberg

KONGELIG RESOLUSJON

Forskrift om endring av forskrift 7. november 2003 nr. 1309 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten – fylkesbindingene mv.

Kongelig resolusjon av

(Foredratt av statsråd Per Sandberg)

Saksnr: 15/5414
Dato: 17.06.2016

Forskrift om endring av forskrift 7. november 2003 nr. 1309 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten – fylkesbindingene mv.

1. Bakgrunn

Nærings- og fiskeridepartementet har hatt på høring et forslag om å øke kvotetakene i kystflåten over 11 (13) meters hjemmelslengde, sammen med et forslag om endring av avkortingsreglene i ringnotflåtens strukturkvoteordning og fylkesbindingene for henholdsvis konvensjonelle kystfiskefartøys fiske etter torsk mv nord for 62 grader nord og konvensjonelle havfiskefartøy.

I innstillingen til Meld. St. 10 (2015-2016) En konkurransekraftig sjømatindustri har en enstemmig næringskomite uttalt at "*effektivering av endringsforslag vedrørende strukturering bør avvenne Eidesen-utvalgets arbeid, slik at man får en helhetlig tilnærming til strukturpolitikken, og dermed synliggjort hvilke konsekvenser disse endringene vil gi.*" Nærings- og fiskeridepartementet har derfor besluttet å ikke gå videre med spørsmålet om økte kvotetak for kystflåten og en endring av avkortningsreglene i strukturkvoteordningen for ringnot, men ønsker å endre fylkesbindingene for fartøy som fisker med konvensjonelle redskap.

Departementet foreslår å endre fylkesbindingene til en landsdelsordning, hvor de tre nordlige fylkene blir ett område hvor det er fritt salg innad i landsdelen, og tilsvarende for resten av landet.

Fylkesbindingen for konvensjonelle kystfiskefartøys fiske etter torsk mv. nord for 62 grader nord gjelder både ved salg av fiskefartøy for fortsatt drift og ved strukturering. Reglene om fylkesbinding ved strukturering er vedtatt av Kongen i Statsråd og må derfor endres ved kongelig resolusjon, mens reglene om fylkesbinding ved salg av fiskefartøy er vedtatt av departementet. Departementet vil derfor samtidig vedta tilsvarende endringer i forskriftsbestemmelser om salg av fiskefartøy.

2. Fylkesbindinger

Fisket etter torsk, hyse og sei med konvensjonelle redskap er grunnstammen i kystfisket i Nord-Norge. I deltakerbestemmelsene som gjelder salg av fartøy er det lagt inn en fylkesbinding, som innebærer at et fartøy med adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord ikke kan selges for fortsatt drift fra ett fylke til et annet.

Formålet med disse reglene er å opprettholde den relative fordelingen av fartøy med adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62 grader nord mellom fylkene.

Fylkesbindingen gjelder også i strukturvoteordningen, og praktiseres på samme måte som i deltakerbestemmelsene om salg av fartøy. Dette skal sikre at strukturvoteordningen ikke medvirker til at den fylkesvise fordelingen av kvotegrunnlaget i fisket etter torsk, hyse og sei endres.

Forskriften åpner for at det kan dispenseres fra fylkesbindingen når fartøy kjøpes fra annet fylke til Nord-Troms og Finnmark. Det er også åpnet for å dispensere ved salg mellom fylker når det er naturlig å se kjøper og selgers distrikt som ett område i kvotesammenheng. Fylkene sør for Hordaland anses som ett område i kvotesammenheng. Det samme gjelder fylkene Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. Etter fast praksis anses også området mellom yttersiden av Senja i Troms og nordspissen av Andøya i Nordland som ett område i kvotesammenheng.

Fylkesbindingen gjelder også ved salg av konvensjonelle havfiskefartøy. For konvensjonelle havfiskefartøy er det imidlertid åpnet for å gjøre unntak fra fylkesbindingen dersom salget skjer i forbindelse med at kjøper skal nytte strukturvoteordningen etter reglene i forskrift 4. mars 2005 nr. 193 om strukturvoteordning mv. for havfiskeflåten.

3. Høringen

Høringsinnspillene knyttet til fylkesbindingene må sees i sammenheng med at spørsmålet ble hørt i forbindelse med ei eventuell heving av kvotetakene i kystflåten. Ei heving av kvotetak og ei oppheving av fylkesbindingene kan ha konsekvenser for den geografiske spredningen av fartøy.

Høringsinnspillene kan grovt sett deles inn i tre grupper; de som ønsker å oppheve fylkesbindingene, de som ikke ønsker å endre fylkesbindingene (og eventuelt strammes ytterligere inn) og de som ønsker at problemstillingen blir behandlet i forbindelse med kvoteutvalgets arbeid. De to sistnevnte gruppene er i overvekt i høringsrunden. Av de som ønsker en endring eller opphevelse av bindingene, finner vi av næringsorganisasjonene Fiskarlaget (som en forutsetning for økte kvotetak) og Pelagisk Forening. Fiskebåt og Sjømat Norge er i utgangspunktet positive til en oppheving av fylkesbindingene, men ønsker at man ser de geografiske bindingene i sammenheng med kvoteutvalgets arbeid. Fiskeridirektoratet anbefaler at man vurderer de distriktpolitiske målsetningene med bindingene. De tre nordligste fylkeskommunene ønsker å videreføre dagens ordning.

Det har vært gjennomført konsultasjoner med Sametinget, som har gått inn for at det ikke gjøres endringer i fylkesbindingene nå.

4. Nærings- og fiskeridepartementets vurderinger

Flertallet av fiskernes organisasjoner er for å oppheve bindingene, men noen av dem ønsker å avvente kvoteutvalgets arbeid.

Fylkesbindingene hindrer ikke at fartøyeier kan flytte til et annet fylke og etter et år selge fartøyet i det nye fylket. Etter dette kan fartøyeier flytte tilbake til hjemfylket, eller bli boende. Fylkesbindingene avgrenser likevel i stor grad fleksibiliteten til fiskeflåten. Målet om en geografisk differensiert flåte har altså en kostnad siden den som ønsker å selge fiskefartøyet sitt ikke nødvendigvis kan selge dette til den som kan drifte det videre på best

mulig måte. Det innebærer en lavere pris for den som selger, og lavere verdiskaping for samfunnet. Etter hvert som det i tråd med den generelle utviklingen blir stadig færre fartøy i alle fylker kan også markedene for kjøp og salg av fartøy bli for små i enkelte fylker, noe som vil kunne redusere effektivitetsutviklingen.

Fylkesbindingene hindrer heller ikke regionale flyttinger innenfor et fylke. Som følge av strukturering kan en få økt aktivitet i en kommune og mindre aktivitet i andre kommuner i samme fylke.

Departementet ser et behov for å gjøre endringer, særlig for å skape et større marked for fartøy i de områdene hvor det er færrest fartøy. Denne situasjonen har gjort det vanskeligere for yngre fiskere å få kjøpt fartøy med deltakeradgang i det konvensjonelle fisket.

Departementet mener det vil øke fleksibiliteten i næringen ved å dele landet i to landsdeler, slik at de tre nordligste fylkene utgjør en landsdel hvor det er adgang til salg for fortsatt drift også mellom fylkene, og resten av landet den andre med tilsvarende adgang. gjøre fylkene sørover fra og med Nord-Trøndelag om til én region. Ved en slik løsning, inkludert å tillate salg til Nord-Troms og Finnmark, vil man ikke rokke for mye ved den geografiske fordelingen av fartøy.

5. Konsekvenser av forslaget

Fylkesbindingen kan sees som et virkemiddel for å oppnå deltakerlovens formålsparagrafer om *"å øke lønnsomheten og verdiskapingen i næringen og gjennom dette trygge bosetting og arbeidsplasser i kystdistriktene, og å legge til rette for at høstingen av de marine ressurser fortsatt skal komme kystbefolkningen til gode"*. Ei oppheving av fylkesbindingene vil sannsynligvis endre den relative (og stabile) fordelingen av fartøy mellom fylker.

En oppmyking av fylkesbindingene vil imidlertid gi flåteleddet økte muligheter til å utvikle seg slik aktørene selv finner det mest hensiktsmessig.

Departementets forslag vil medføre økonomiske og administrative besparelser fordi forvaltningen i en rekke saker ikke trenger å vurdere om vilkårene som følger av fylkesbindingen er oppfylt. Forvaltningen vil også spare ressurser knyttet til kontroll med at fylkesbindingen overholdes.

6. Annet

I høringsforslaget om økte kvotetak foreslo departementet å forskriftsfeste at rekrutteringskvoter ikke kan struktureres, og at strukturkvoter ikke kan knyttes til rekrutteringskvoter. Forslaget var ment å innebære en forskriftsfesting av gjeldende praksis, for å avklare en problemstilling som i realiteten skapte tvil. Bakgrunnen for den aktuelle praksisen er at rekrutteringskvoter har et mer personlig preg enn andre kvoter og derfor blant annet ikke kan tildeles ny eier i forbindelse med salg av fartøy for fortsatt drift. Det er derfor heller ikke naturlig at de kan være gjenstand for strukturering.

Fiskeridirektoratet støttet forslaget om å forskriftsfeste praksis, men foreslo en liten justering ved at det eksplisitt åpnes for at strukturkvoter kan knyttes til rekrutteringskvoter, forutsatt at strukturkvoten ikke er tildelt som følge av at en rekrutteringskvote oppgis. Øvrige høringsinstanser kommenterte i liten grad forslaget.

Departementet er enig i Fiskeridirektoratets forslag i høringsrunden, som vil innebære en litt større fleksibilitet for unge fiskere som ønsker å styrke sitt driftsgrunnlag. Forslaget synes også å være i overensstemmelse med den seneste utvikling i forvaltningspraksis.

Det sentrale formålet med å legge begrensninger på adgangen til å strukturere rekrutteringskvoter er å unngå omgåelser av forbudet mot salg av fartøy med rekrutteringskvoter for fortsatt drift. Etter en nærmere vurdering og gjennomgang av praksis har departementet kommet til at det heller ikke er grunn for å nekte strukturering av rekrutteringskvoter dersom strukturkvoten tildeles fartøy som har samme eier som fartøyet som oppgir rekrutteringskvoten. Dette vil legge til rette for at den unge fiskeren får større fleksibilitet til å velge hvilke kvoter som skal struktureres og hvilke som skal forbli grunnkvoter. Det vil naturligvis måtte være en forutsetning at strukturkvoten ikke senere kan tildeles fartøy som ikke er i samme eie, og at den faller bort dersom fartøyet skifter eier.

Nærings- og fiskeridepartementet

Tilråd:

Forskrift om endring av forskrift 7. november 2003 nr. 1309 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten i samsvar med vedlagte forslag.

Forskrift om endring av forskrift 7. nov 2003 nr. 1309 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten

Fastsatt ved kongelig resolusjon 17. juni 2016 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 14. Fremmet av Nærings- og fiskeridepartementet.

I

I forskrift 7. november 2003 nr. 1309 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten gjøres det følgende endringer:

§ 9 tredje ledd (endret) skal lyde:

Når det gjelder kvote av torsk, hyse og sei må det eller de fartøy som tildeles strukturkvote og det fartøyet som tas ut av fiske, begge eller alle ha vært registrert i samme landsdel i minst 12 måneder før det kan tildeles strukturkvote. Nord-Norge (Finnmark, Troms og Nordland) og Sør-Norge (fra Trøndelag og sørover) regnes i denne sammenheng som hver sin landsdel. Unntak fra dette gjelder bare i de tilfeller som følger av forskrift 8. desember 2015 nr. 1418 om adgang til å delta i kystfiskefartøygruppens fiske for 2016 § 45, eller bestemmelser som kommer til erstatning for denne.

§ 9 fjerde ledd (nytt) skal lyde:

Det kan ikke tildeles strukturkvote dersom

- a) deltakeradgangen som oppgis er tildelt i rekrutteringsøyemed, og
- b) fartøyet som tildeles strukturkvote ikke er i samme eie som fartøyet som tas ut av fiske, og som deltakeradgangen oppgis fra.

§ 11 a første ledd fjerde punktum (ny) skal lyde:

Det skal ikke skje tildeling etter annet punktum dersom strukturkvote som oppgis er tildelt første gang som følge av at deltakeradgang tildelt i rekrutteringsøyemed er oppgitt.

§ 11 b første ledd tredje punktum (ny) skal lyde:

Det skal ikke skje tildeling etter første punktum dersom strukturkvote som oppgis er tildelt første gang som følge av at deltakeradgang tildelt i rekrutteringsøyemed er oppgitt.

II

Endringene trer i kraft straks.